

УДК 316.286

ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД ЯК МЕРЕЖЕВИЙ СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ

Н. В. Коритнікова

*Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна
N_Korytnikova@sociology.kharkov.ua*

Розглянуто питання інноваційних взаємодій органів виконавчої влади з суспільством у сфері інформування та комунікації для пошуку найадекватніших форм модернізації державного управління України. Наведено нові вимоги та принципи державного управління, проінтерпретовано поняття електронного уряду, визначено інформаційно-комунікативні аспекти розвитку електронного уряду.

Ключові слова: політичне управління, електронний уряд, внутрішня і зовнішня система інформаційної взаємодії.

З огляду на нові вимоги інформаційного суспільства до держави особливої гостроти набуває проблема визначення нової парадигми державного управління, яка ґрунтується на демократичній і легітимній системі з використанням сучасних інформаційних технологій. Інноваційні напрями з удосконалення якості державного управління, його соціальної орієнтованості передбачають перш за все зміни інформаційно-комунікативних ресурсів у владних структурах. Соціальною технологією, яка дає змогу підійти до створення мережевої організації державного управління, є реалізація програми електронного уряду, що, відповідно, передбачає використання інформаційно-комунікативних технологій у державних органах влади. В соціології інформаційно-комунікативний аспект мережевої взаємодії органів влади і суспільства ще недостатньо вивчений. У цій праці увагу зацентровано на проблемі визначення й організації постійного конструктивного діалогу, що здатний забезпечити легітимність політичних суб'єктів, порядок в адміністративній системі й стабільність суспільства.

Розробкою теоретичних і методологічних основ сучасного державного управління і практичним впровадженням програм електронного уряду займаються зарубіжні науковці. Темі використання інформаційних технологій у сфері взаємодії держави і громадянського суспільства присвячені праці таких дослідників: І. Масуда (Masuda I.), Ч. Бродхаг (Brodhag Ch.), Х. Рейнголд (Rheingold H.), Л. Сморгунов, В. Дрожжинов та ін.

Зарубіжний досвід створення електронного уряду достатньо ясно засвідчує необхідність урахування особливостей політичної системи, економічної ситуації, соціокультурних відносин у разі реформування державного апарату будь-якої країни. Для того, щоб застосовувати зарубіжні стратегії модернізації держави в Україні, доцільно провести моніторинг сучасних програм з наступним їх коригуванням відповідно до національних реалій.

У вітчизняній науці проекти зі створення в Україні електронного уряду опрацьовані недостатньо й потребують додаткового теоретичного дослідження.

Результати попередніх досліджень дали змогу виявити неоднозначність перспектив розвитку електронних комунікацій. Теорія державного управління і менеджменту, як звичайно, ґрунтується на ідеології технологічного детермінізму, яка утверджує раціональність усіх технічних нововведень. Однак численні перешкоди в інформаційній інфраструктурі і соціально-політичній сфері перешкоджають трансформації суспільства у мережеву організацію соціальної взаємодії.

З урахуванням суперечностей і неоднозначних напрямків впливу Інтернет-технологій на політичне життя соціуму необхідно вийти на цілковито новий рівень державного управління і виробити сучасні форми взаємодії уряду з громадянами та бізнесом, форми, які відповідають викликам інформаційного суспільства.

Розглянемо питання інноваційних взаємодій органів виконавчої влади з суспільством у сфері інформування і комунікації для пошуку найадекватніших форм модернізації державного управління України. З огляду на це поставлено такі завдання: проаналізувати нові вимоги і принципи державного управління, проінтерпретувати поняття електронного уряду, виділити інформаційно-комунікативний аспект розвитку електронного уряду.

За умов становлення інформаційного суспільства в будь-якій сфері діяльності складно та й недоцільно обходитися без сучасних інформаційних технологій. Органи державної влади і державні службовці, щоб відповідати викликам нового часу, змушені не лише переглядати звичні традиційні методи управління, а й постійно підвищувати ефективність своєї діяльності [1]. Уряди, які сьогодні не займаються технічними нововведеннями, стикаються з новими серйозними політичними, адміністративними, економічними, правовими і соціальними проблемами. Уже сьогодні потрібно втілювати проекти електронного уряду, особливо ті з них, які дають змогу вирішувати низку завдань державного управління, наприклад, такі: вдосконалення демократії, поліпшення державного обслуговування, обмеження бюрократії, гарантування інформаційної безпеки, підвищення ефективності взаємодії органів влади з громадянами.

Вимоги інформаційного суспільства до державного управління.

Уряд, міністерства, державні комітети й місцеві органи виконавчої влади виконують функцію управління великими соціальними системами і суспільством загалом. В індустріальному суспільстві внаслідок суспільного розподілу праці відбулося становлення принципів роботи сучасних органів виконавчої, завдяки чому утворилися специфічні управлінські структури, покликані виконувати загальнодержавні й суспільні функції.

Усе це потребує формування складної системи державного регулювання соціального життя, що, по суті, призводить до збільшення кількості завдань, які покладають на адміністративні структури, до ускладнення форм надання державних послуг, абстрагування дій вищих органів влади від конкретних проблем і потреб громадян.

Подальші процеси соціальних трансформацій сприяли становленню постіндустріальної епохи, яка потребує повного переосмислення цілей і завдань державного управління. Використання нових концепцій і технологій, які реформують систему державного управління (наприклад, “New Public Management” 1980-х – першої половини 1990-х років; “Good Governance” кінця 1990-х років – початку XXI ст.), було

значно пов'язане із застосуванням нових інформаційних технологій. У сфері державного управління відбувається становлення нової парадигми здійснення владних повноважень, сформульованих у відповідній термінології за допомогою поняття “governance” (можливі варіанти перекладу: керівництво, політичне управління). Загальний зміст цього поняття полягає в тому, що управлінські дії й організації стають менш жорсткими, детальними і нормативно обмеженими; управління ґрунтується швидше на горизонтальних, а не на вертикальних зв'язках [2]. У таблиці наведено порівняння традиційних і нових принципів державного управління.

Таблиця 1

Порівняння традиційного і нового державного управління*

Характеристики	Традиційне управління, адміністрування	Нове управління, governance
Принцип управління	Джерелом політичних рішень є політична верхівка ієрархічної системи державної влади й управління, а суспільні структури лише опосередковано впливають на цей процес	Управління відбувається шляхом переговорів між державними і недержавними структурами, з урахуванням взаємного інтересу для прийняття політичних рішень, яке задовольняє всі сторони угоди
Прийняття рішень	Процеси прийняття рішень ґрунтуються на контролі й виконанні команд	Параметрами прийняття рішень стає згода і формальна угода
Засоби регулювання	У разі регулювання соціальних відносин значну увагу приділяють праву і регламентам	В управлінні використовують колективні рекомендації, негласні норми, моральні угоди
Форми здійснення влади	Представницька демократія - влада здійснюється через представницькі органи влади (уряд і парламент)	Демократія участі - публічна влада охоплює такі форми, як комісії, форуми, великі демократичні організовані групи
Ступінь відкритості інформації	Інформація, яку використовують в управлінні, централізована і вибірково засекречена	Інформація стає відкритою, розподіленою, а інформаційні процеси охоплюють мережеві комунікації
Типи відносин між публічною та приватною сферами	Взаємодія ґрунтується на контракті, де головною є адміністрація, яка вибирає цілі, можливі предмети контракту, різновид кооперації тощо	Відносини будуються на співпраці, де єдина платформа взаємодії пов'язана зі спільним ризиком і відповідальністю за отриманий результат

* Адаптовано за [3; 4].

На початкових етапах становлення інформаційного суспільства продовжують працювати деякі традиційні механізми управління (наприклад, адміністрування – прямий вплив управлінської верхівки), водночас мережева інфраструктура й інформаційні технології вже дають змогу вдосконалювати процес виконання суспільних функцій.

Саме тому сьогодні паралельно з традиційними ієрархічними державними інститутами виникають і діють соціально-управлінські системи, що ґрунтуються на інноваційних мережевих способах взаємодії, а саме: неурядові громадські організації. Ці організації беруть на себе частину функцій держави й успішно виконують її завдання, оскільки

мережева організація передбачає менше витрат часу та організаційних зусиль для прийняття рішень і здатна оперативно реагувати на труднощі, що виникають.

Якщо в індустріальному суспільстві найпрогресивнішою формою правління була представницька демократія, то в інформаційному суспільстві – демократія участі. Як пише І. Масуда: “це буде політика участі громадян, політика за якої управління здійснюватимуть самі громадяни” [5, с. 10]. Кінцевим підсумком уведення “електронного уряду” є еволюція сучасної представницької демократії в систему “електронної демократії” [6].

“Мережеві виклики” потребують сьогодні від держав “мережевих відповідей”, які передбачають опрацювання і застосування нових механізмів координації між відомствами, тісну співпрацю з недержавними організаціями, розвиток міждержавної кооперації й уніфікацію національних правових кодексів [7, с. 31]. Завдяки створенню інформаційно-комунікативної мереженої інфраструктури в державних і управлінських структурах відбувається руйнування системи догматичного відображення державної інформації й однобічного бачення дійсності.

Отже, одним з перших завдань державного управління в інформаційному суспільстві стає створення мережевого сервісу на базі цифрових технологій, які підвищують якість суспільних послуг, наданих населенню. Саме тому серед багатьох напрямів адміністративного реформування домінує концепція електронного уряду, яка стала основою для проведення реформ у сфері державного управління на базі електронних комунікацій [див. 8].

Визначення поняття “електронний уряд” (e-government).

Щораз частіше у науковій літературі використовують терміни з невід’ємним означенням “електронний”: електронний бізнес, електронна комунікація, електронні магазини, електронна виставка та ін. Загальним для них є факт перенесення соціальних інститутів, активної діяльності соціальних груп у віртуальний простір глобальної мережі Інтернет. Під поняттям “електронний уряд” мають на увазі не що інше, як створення аналога держави в мережі, трансформацію функцій державного управління. Однак подібно до будь-якого іншого нового поняття, яке визначає інноваційні явища соціальної реальності, поняття “електронний уряд” не має стійкої, однозначної інтерпретації.

Передусім “e-government”, чи електронний уряд, розглядають як певну еволюцію уряду індустріального типу в інформаційному суспільстві, як нову модель державного управління, яка перетворює традиційні відносини громадян і владних структур [7; 9]. Електронний уряд сприяє виконанню позитивного і важливого завдання – залучення населення до цифрових способів спілкування. За допомогою цих технологій громадяни навчаються знаходити необхідну інформацію, вдосконалюють комунікативні навички, користуються електронними послугами і здійснюють комунікацію з владними органами через електронні мережі. Електронний уряд, втілений у онлайн-спілкуванні, онлайн-голосуванні тощо, розглядають як реалізацію перспективних Інтернет-технологій у галузі вдосконалення демократичних принципів, що виражена у понятті “електронна демократія”.

Досить часто ці два поняття ототожнюють, хоч це не зовсім правильно. “Електронний уряд” навіть у загальному сенсі означає винятково інфраструктуру державної влади й управління, а “електронна демократія”, у найрадикальнішому варіанті, – це самоуправління громадян шляхом електронних референдумів. У цьому сенсі використовують також

словосполучення “електронна держава”, “електронний державний апарат”, “електронна інфраструктура держави”, “держава інформаційного суспільства” та ін. Подібне розуміння дає змогу говорити про електронний уряд як про будівництво єдиної мережевої інфраструктури держави і функціонування її інформаційно-комунікативної системи на рівнях усіх гілок влади.

У сучасній літературі загальноприйнятим є термін “електронний уряд”, який уживають також у соціотехнологічному значенні, він пов’язаний з використанням Інтернету й інших інформаційно-комунікативних технологій в адміністративній сфері. Отже, електронний уряд – це вся сукупність внутрішніх та зовнішніх зв’язків і процесів виконавчої влади, підтримувана і забезпечувана відповідними інформаційно-комп’ютерними технологіями [10]. З погляду цього підходу, суть електронного уряду полягає у перенесенні діяльності уряду в електронну форму, тобто організації інтерактивного управління державою і залучення громадян у процес формування політики через мережеві дискусії, форуми. Сукупність Інтернет-технологій забезпечує інформаційну взаємодію органів виконавчої влади з населенням і підтримує виконання безпосередніх функцій влади, які відповідають їм за статусом. Тут e-government є системою, яка інтегрує інформаційні й комунікативні ресурси міністерств і комітетів виконавчої влади, забезпечує доступ до них, а також надає державні послуги в електронному режимі.

У цій інтерпретації “електронний уряд” не треба зводити до поняття “інформатизації органів влади”, тобто до рівня автоматизації та комп’ютеризації адміністративно-управлінських процесів. Безумовно, високий ступінь комп’ютеризації свідчить про сприятливі перспективи модернізації державного управління і слугує фундаментом для створення електронного уряду. Глобальна інформатизація й автоматизація діяльності органів виконавчої влади за допомогою комп’ютерів є необхідною, проте недостатньою умовою переходу до електронного уряду. Крім кількісних показників використання технічних засобів в управлінні, поняття “електронний уряд” охоплює ще й розгорнуту систему інтерактивної взаємодії держави і громадян, яка приводить до значних якісних змін принципів адміністрування і більшої результативності функціонування держави за умов інформаційного суспільства.

Отже, під терміном “електронний уряд” розуміють не лише використання Інтернет-технологій у державному управлінні, а й ступінь інформованості, оперативності, інтерактивності електронних комунікацій, які використовують в управлінні. Електронний уряд утворює інноваційний виконавчий ресурс реалізації урядових рішень, прийнятих для вдосконалення роботи органів виконавчої влади. Така інтерпретація отримує більшу популярність у соціології державної комунікації.

Нові електронні та інформаційні технології неухильно змінюватимуть інституціональну структуру державного управління. Однак перехід урядових структур усіх рівнів в онлайн-режим не може водночас скасувати традиційні методи їхньої роботи. Відповідно, перші кроки зі створення електронного уряду будуть пов’язані з реорганізацією всієї системи управлінських процесів. Треба враховувати, що електронний уряд планують як загальнонаціональний і довготерміновий урядовий проект, під який необхідно прийняти відповідні нормативно-правові акти, а також знайти джерела фінансування.

Інформаційно-комунікативний аспект електронного уряду.

Процеси трансформації сучасного державного управління визначають структуру і механізми його інформаційного забезпечення. Інформація і пов’язані з нею комунікативні

процеси сьогодні стають головною умовою функціонування політико-адміністративної системи і прийняття рішень на будь-якому рівні. Підтвердженням цього є поява і глибоке проникнення в усі соціальні інститути і, перш за все, в органи виконавчої влади нових інформаційних технологій [11, с. 43]. Їхнє значне поширення не дає змоги залишатися осторонь від використання мережі Інтернет для оптимального інформаційного забезпечення державних органів влади й успішного електронного уряду.

Саме тому ключовим аспектом підвищення результативності праці державних службовців є оперативне надання інформації та якісне використання нових технологій у її опрацюванні, тобто інформаційно-комунікативне забезпечення. Як відомо, інформація в державному управлінні має численні функції. Вона слугує основою для прийняття законопроектів і державних рішень, її застосовують для захисту прав і свобод громадян, використовують для поширення звітності про виконану роботу органів влади та ін. Головними пріоритетами органів влади стосовно інформаційних ресурсів у сучасних умовах є відкритість і підзвітність держави перед громадянами, що тісно пов'язано з доступністю та офіційністю інформації, яку подають.

Доступ до інформації державного управління є невід'ємним правом кожного громадянина, оскільки ця інформація зібрана за кошти платників податків і містить особисту інформацію щодо громадян. У державній інфраструктурі є три правові режими інформації, які регулюють доступ до неї та її поширення: 1) режим обмеженого доступу – конфіденційна, закрита інформація; 2) режим доступу з ідентифікацією – інформація, доступна тільки за запитом; 3) режим загальнодоступної інформації – відкрита інформація з можливістю її тиражування. Незважаючи на те, що інформаційне право закріплене в десятках нормативно-правових актів, воно містить численні концептуальні суперечності і неузгодженості. В державному інформуванні є низка юридичних тонкощів, які пов'язані з вибірковим застосуванням того чи іншого режиму доступу до інформації.

Сьогодні, щоб уникнути зловживань в інформаційній діяльності держави, необхідно юридично правильно прописати методики визначення режиму доступу до інформації, переглянути правила надання інформації громадянам і запровадити відповідальність за непоширення чи приховування інформації.

Офіційність інформації означає здатність використовувати цей документ як підтвердження законності носія інформації. Головними ознаками офіційності є незмінність документа (наявність фіксованого носія) і засвідчене джерело інформації (підпис, печатка). Якщо раніше офіційність інформації в “паперовому” діловодстві підтверджували особистим підписом і реєстрацією документів, то ознаки офіційності в електронних документах тільки розробляють і апробують (наприклад, законопроекти України про електронний цифровий підпис, про електронний документ і електронний обіг документів, про діяльність у сфері інформатизації, про захист персональних даних та ін.). Проте вже сьогодні на певних веб-сайтах за допомогою електронних публікацій забезпечено онлайн-доступ до відкритої інформації, яка містить офіційні державні документи (постанови, укази, рішення та ін.). Доступ до інформації через електронну автоматизовану систему не залежатиме від людського чинника. Така система унеможливить абсолютну владу державних службовців над правом поширення інформації і приведе до впевненості у законності офіційної інформації.

Отже, головним завданням державного управління на сучасному етапі є впровадження вдосконаленої інформаційно-комунікативної системи, яка забезпечить

конструктивну взаємодію органів влади з кожним суб'єктом управління. Для укладення загальної схеми інформаційно-комунікативного ресурсу влади широко використовують умовний поділ усіх суб'єктів управління на три головні групи: 1) громадяни; 2) бізнес-структури і громадські організації; 3) центральні, міжвідомчі й муніципальні державні установи (рис. 1).

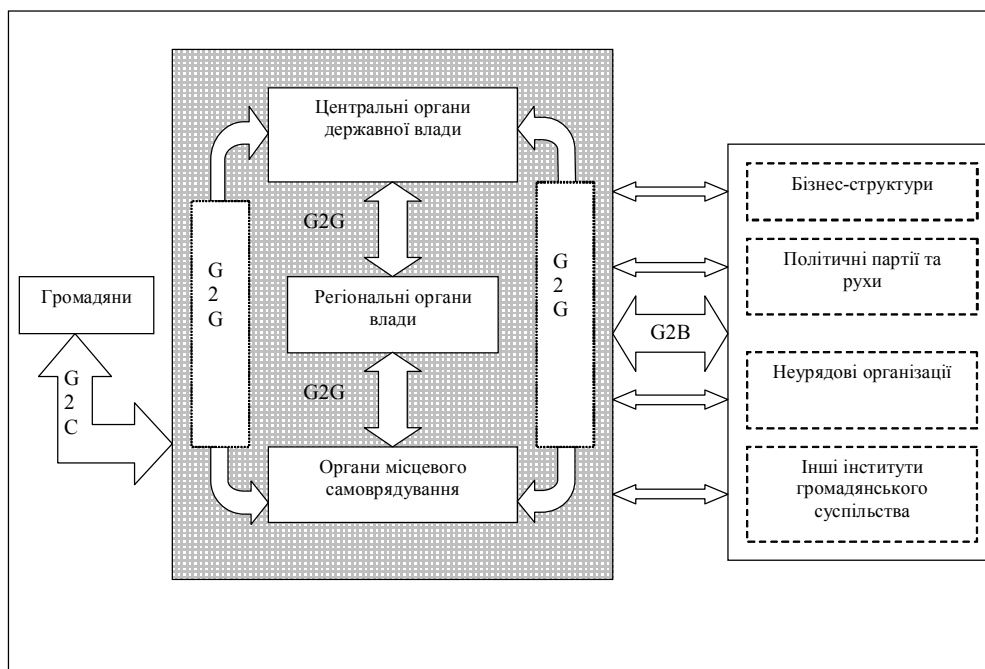

Рис. 1. Інформаційна взаємодія органів влади у межах електронного уряду. Адаптовано за джерелом: Грачев М.Н., Мадатов А.С. Демократія: методологія дослідження, аналіз перспектив. - М.: Изд-во АЛКИГАММА, 2004. – С. 105.

Як бачимо з рис. 1, складовими елементами інформаційної взаємодії виконавчої влади є дві самостійні, але пов'язані між собою системи урядової інформаційної інфраструктури: 1) внутрішня система інформаційної взаємодії (у схемі вона виділена сірим – G2G), покликана забезпечити інформаційний зв'язок у межах державних установ; 2) зовнішня система інформаційної взаємодії (G2C + G2B), орієнтована на роботу з громадянами й організаціями. Зв'язок між внутрішньою і зовнішньою системами інформаційної взаємодії забезпечує комунікативний Інтернет-канал, який охоплює як спеціальний портал для міжвідомчого користування, так і веб-сайти органів влади, відкриті для громадян і такі, що сприяють публічності та інтерактивності органів влади. Гарантування ж інформаційної безпеки в разі електронної взаємодії, на думку В. Дрожжинова, покладене на підсистему захисту інформації, яка забезпечує конфіденційність, цілісність, автентифікацію даних і криптографічний контроль доступу [12].

Внутрішня система інформаційної взаємодії (G2G).

Між різними рівнями виконавчої влади відбувається інтенсивний інформаційний обмін. Комп'ютеризація державної роботи визначає ступінь інформатизації та автоматизації інформаційного забезпечення. У світі вже активно застосовують комп'ютерні інтегровані інформаційно-аналітичні системи чи інтеграційні платформи інформаційних систем держави. Складність розробки такої платформи зумовлена багатоманітністю видів і типів інформаційних ресурсів, відмінностями в діяльності структур влади, вибором програмного забезпечення тощо. Формування ефективних механізмів інтеграції можливе лише на засадах єдиної інтеграційної політики, у разі створення якої необхідно враховувати нормативно-правові, організаційні, функціональні, інформаційно-лінгвістичні, програмно-технічні та інші аспекти [12]. Внутрішні інформаційні системи призначені для "реінженірингу" процесу інформування в електронну форму взаємодії між відомствами. Л. Фігліні зазначив про доцільність нормативного закріплення способів і форм застосування інформаційних технологій у процесах державного управління. Вміле і продумане їх використання має приводити до зменшення структурних рівнів державного апарату, зменшення обігу документів у паперовому вигляді, появи нових форм роботи з громадянами та ін. [13]

Інформацію, що є в органів влади на сучасному етапі, на жаль, зрідка використовують для оптимізації державних рішень, її не розглядають як важливий управлінський ресурс. "Інформацію і надалі трактують як тактичний інструмент: вона потрібна для обґрунтування, і, в ліпшому випадку, уточнення рішень, які приймають, а не для того, щоби піддавати сумніву ці рішення" [13, с. 128]. Подібна схема утвердження адміністративних постанов нерідко є причиною систематичних промахів, що ґрунтуються на невідповідності використання інформації. Інформація – це джерело самого рішення, а не доказова база правомірності погляду керівника. В Україні досі нема розвинутої системи наукового супроводу рішень, які приймають шляхом цільового створення аналітичних матеріалів для аналізу можливих варіантів виходу з проблемної ситуації.

Зовнішня система інформаційної взаємодії (G2B & G2C).

Тільки завдяки узгодженій роботі державних структур і дієвій внутрішній складовій інформаційної взаємодії органів влади можна реалізувати єдину зовнішню систему інформаційної взаємодії. В інформаційному суспільстві, де в центрі уваги перебувають загальнолюдські цінності, для громадян стає абсолютно прийнятним вимагати від держави цілодобового і повноцінного виконання своїх обов'язків. З огляду на це, необхідно переглянути види діяльності державного апарату і правила надання державних послуг з урахуванням інтересів громадян і бізнесу. Передусім для споживачів цих послуг важливо вилучити виснажливі відвідування різних інстанцій для вирішення особистого питання. Громадяни не зобов'язані знати розподіл обов'язків між різними відомствами органів влади і думати про тонкощі бюрократичної системи та діловодства, однак фактично для реалізації власних прав їм доводиться робити це та неодноразово відвідувати численні кабінети. Як зразок на рис. 2 спрощено показано, скільки дій, часу і сил потрібно витратити громадянам для оформлення свідоцтва про право власності на нерухомість. Громадянин повинен виконати до десяти бюрократичних операцій у межах двох державних інстанцій, щоб зрештою отримати відповідний документ. Очевидно, деякі з цих дій можна було б об'єднати в єдину процедуру.

Рис. 2. Схема приватизації нерухомості “крок за кроком”

Ефективність інформаційної взаємодії службовців зі споживачами державних послуг визначена комфортністю і мінімумом транзакційних витрат у процесі взаємовідносин громадян і держави, якістю інформаційних матеріалів, комфортними місцями очікування, наявністю бланків документів та зразків їхнього заповнення. Найпоширенішим механізмом обмеження бюрократичних процедур для громадян є введення принципу “одного вікна”, що можливо тільки через продуману внутрішню систему інформаційної взаємодії [див. 14]. Головним завданням “одного вікна” є об’єднання між- і внутрішньовідомчих інформаційних процесів, які раніше громадянин проходив самостійно. На рис. 3 зображено спрощений процес приватизації нерухомості, у якому взаємодія громадянина з органом влади обмежена двома кроками. У підсумку головні інформаційні потоки, що стосуються збирання інформації, розпоряджень і оформлення документів, проходять по внутрішній системі інформаційної взаємодії.

У цьому випадку дуже важливо юридично прописати схему організації онлайн-обслуговування зовнішньої системи інформаційної взаємодії, яка повинна охоплювати не лише стандартизацію електронної форми роботи з громадянами, а й механізми зворотного зв’язку зі споживачами. Однак з’являється проблема цифрової нерівності, яка є актуальною принаймні для населення України. За загальною оцінкою реальний доступ до сучасних інформаційних технологій мають менше 15 % жителів України. Зокрема, станом на грудень 2007 р. аудиторія Інтернету в Україні становила 4 207 391 особу [15]. Одним зі шляхів вирішення цієї проблеми є надання громадянам доступу до Інтернету через створення масових громадських інтерактивних інформаційних пунктів виходу в мережу. Крім фізичного доступу, користувачі повинні володіти елементарними навичками роботи в мережі, не кажучи вже про здатність грамотно використовувати її можливості. Загалом мережеві інформаційні ресурси покликані забезпечувати активність і залучення громадян у процес прийняття рішень.

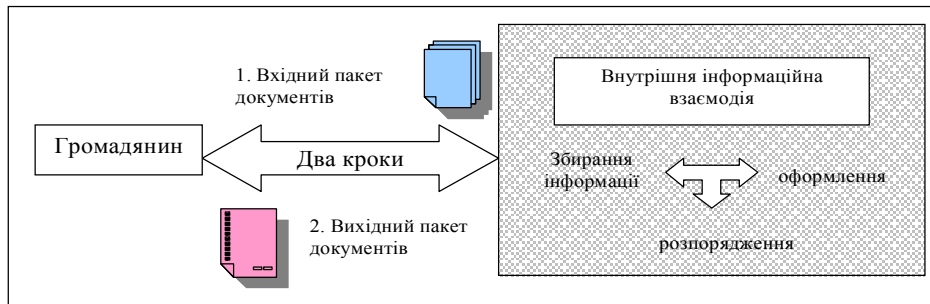

Рис. 3. Спрощення процесу приватизації нерухомості за принципом “одного вікна”

Отже, електронний уряд дає змогу трансформувати сучасне державне управління в мережевий спосіб організації, що є складовою вдосконаленої системи координації відносин держави і громадян. Головне завдання електронного уряду – “переміщення інформаційної взаємодії органів влади і суспільства в електронне мережеве середовище, що робить владу мобільнішою та доступнішою для населення, а в самих громадян з’являються нові можливості конвенційної участі в державному управлінні та місцевому самоврядуванні” [16, с. 103].

У комунікативному аспекті електронний уряд розглядають не лише як адміністративну реформу, а й як віртуальний простір з особливою інфраструктурою, механізмами і принципами управління. Ступінь інформатизації та автоматизації, рівень інтерактивності інформаційного забезпечення й оперативності надання послуг стають визначальними для оптимальної роботи державної влади. Надалі електронне управління, що ґрунтується на Інтернет-комунікаціях, буде економно використовувати бюджетні кошти, а також дасть змогу знизити витрати на утримання державного апарату загалом. Розвиток зовнішньої і внутрішньої системи інформаційної взаємодії органів влади, використання електронної комунікації та інноваційних методів опрацювання інформації в управлінні є ключовими умовами успішності адміністративного реформування.

Переклав з російської О. Б. Демків.

1. Клиць Н.Н. Показатели эффективности и результативности профессиональной служебной деятельности государственных гражданских служащих // Модернизация экономики и государство: Материалы VII Междунар. науч. конф. - Государственный университет - Высшая школа экономики, 4-6 апреля 2006 г. // <http://www.hse.ru/temp/2006/>
2. Сморгунов Л.В. Электронное правительство, менеджмент знания и современные административные реформы // От электронного правительства к электронному управлению: Материалы Междунар. конф. по обмену опытом 22–25 апреля 2005 г., Санкт-Петербург. – Опубл. на сайте “Партнерство для развития информационного общества на Северо-Западе России” // http://www.prior.nw.ru/win/news_101.htm
3. Сморгунов Л.В. Сравнительный анализ административных реформ: от нового государственного менеджмента к концепции “governance” // ПОЛИС. – 2003. - № 4. – С. 50–58.

4. *Brodhag Ch.* Information, governance et development durable // International Political Science Review. – 2000. – Vol. 21. – № 3. – P. 320.
5. *Masuda I.* The Information Society as Post-Industrial Society. - Washington: World Future Society, 1981. – P. 10.
6. *Быков И.А.* “Электронная демократия” VS “Электронное правительство”: концептуальное противостояние? // Журнал ПОЛИТЭКС (ПОЛИТическая ЭКСпертиза) // <http://politex.info/content/view/95/40/>
7. *Мешкова Т.А.* Социально-политические аспекты глобальной информатизации // ПОЛИС. – 2002. – № 6. – С. 24–33.
8. Совершенствование государственного управления на основе его реорганизации и информатизации. Мировой опыт / Под ред. В. И. Дрожжинова. – М.: Эко-Трендз, 2002.
9. *Песков Д.Н.* Интернет в российской политике: утопия и реальность // ПОЛИС. – 2002. – № 1. – С. 31–45.
10. *Баранов А.* Электронное правительство в Украине? Будет! Когда? // Зеркало недели. – 2002. – № 1.
11. *Анохин М.Г., Павлютенкова М.Ю.* Информационно-коммуникативные технологии в политике // Вестн. Росс. ун-та дружбы народов. Сер. Политология. – 1999. – № 1. – С. 40–52.
12. *Дрожжинов В.* Интеграционные платформы информационных систем бизнеса и государства // <http://pcweek.ru/?ID=605335> (13 апреля, 2006)
13. *Фиглин Л.А.* Информационно-аналитическая деятельность органов власти // СОЦИС. – 2003. – № 6. – С. 126
14. *Головицкий К.И.* Результаты мониторинга качества государственного управления на региональном уровне // Модернизация экономики и государство. Материалы VII Междунар. науч. конф. – Государственный университет - Высшая школа экономики, 4-6 апреля 2006 г. // <http://www.hse.ru/temp/2006/>
15. Глобальная статистика украинского Интернета // <http://index.bigmir.net>
16. *Грачев М.Н., Мадатов А.С.* Демократия: методология исследования, анализ перспектив. Монография. – М.: Изд-во АЛКИГАММА, 2004.

E-GOVERNANCE AS A NETWORK MODEL OF THE STATE POLICY ORGANIZATION

N. V. Korytnikova

V. N. Karazin National University of Kharkiv

The article is devoted to the issue of innovational interactions of executive power with a society in the sphere of information and communication with the purpose of search of the most adequate forms of modernisation of the Ukrainian government. New requirements and principles of the government were discussed. Concept of the electronic government is considered. The informational-communicative aspect of development of the electronic government is discussed.

Key words: e-governance, internal and external informational interaction.

Стаття надійшла до редколегії 18.04.2007

Прийнята до друку 15.10.2007